

Universitetskanslersämbetet

Kvalitetssäkring av forskning: UKÄ:s rapportering av ett regeringsuppdrag

Vinnova delar i huvudsak Universitetskanslersämbetets (UKÄ) bedömningar av utgångspunkterna för ett kvalitetssäkringssystem för forskning och hur detta ska utformas. Detsamma gäller UKÄ:s bedömning av utvecklingsbehov för att integrera forskningens kvalitetssäkring i det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning i syfte för att utforma ett sammanhållet nationellt kvalitetssäkringssystem för lärosätenas verksamhet.

Vinnova menar att ett kvalitetssäkringssystem för lärosätenas verksamhet både ska säkerställa att högskolelagens krav uppfylls och samtidigt stödja lärosätena i deras utveckling vad gäller utbildning, forskning och samverkan med omgivande samhälle. Ett väl utformat kvalitetssystem och granskning av detta ska vara kvalitetsdrivande och säkerställa att svenska lärosäten bidrar till att möta samhällsutmaningar och stärker Sveriges konkurrens- och attraktionskraft.

I UKÄ:s fortsatta arbete med att utveckla systemet för kvalitetssäkring av forskning menar Vinnova att detta system behöver stödja lärosätenas behov av verktyg för att aktivt bedriva strategisk utveckling av verksamheten. Den verksamhet som präglas av många olika och starka drivkrafter hos såväl fakulteter/akademier som enskilda forskargrupper, forskare och lärare. Vinnova anser därför att det är viktigt med att åstadkomma en väl avvägd balans mellan strategisk utveckling från lärosätesledning och initiativ från forskar- och lärarkollegier. Ett kvalitetssystem ska understödja lärosätenas arbete med att ta fram och implementera strategier med syfte att driva på utveckling av arbetssätt för ledning och styrning. Det är därför angeläget att UKÄ i sitt arbete med granskning av kvalitetssystem för forskning utvecklar bedömningsgrunder kopplade till styrning och organisation så att dessa blir ett hjälpmedel för att stärka lärosätens förmåga att arbeta mer strategiskt och proaktivt.

UKÄ gör bedömningen att granskning av kvalitetssäkring av utbildning respektive av forskningen bör ske separat, men att de, för att stärka länkarna mellan utbildning och forskning bör ske vid samma tillfälle.

Vinnova vill betona att det är ytterst angeläget att utbildning och forskning länkas samman i en sådan granskning. Kompetensutveckling är ofta den största drivkraften för samverkan med lärosätena från aktörer från omgivande samhället. Samhällsaktörernas efterfrågan på kunskap och kompetens har stor betydelse för såväl forskningens som utbildningens innehåll och driver kvalitet och relevans i forskning och utbildning på lärosätena.

Kompetensförsörjning och det livslånga lärandet i både näringsliv och offentlig verksamhet är en av de stora utmaningarna framöver. För att kunna möta denna utmaning behöver utbildningen och forskningen på svenska lärosäten bättre svara mot allt snabbare förändringar i behov av kompetens och kunskap. I detta sammanhang är det angeläget att bedömningsgrunderna för samverkan utvecklas så att lärosätena på allvar får ett kvalitetssystem för forskning och utbildning som ger goda förutsättningar för att svara upp mot dessa snabba förändringar.

UKÄ menar i sin bedömning att granskning av samverkan och nyttiggörande med fördel sker inom ramarna för granskning av lärosätets kvalitetssäkringsarbete eftersom samverkan är en integrerad del av såväl forskning som utbildning. Vinnova vill i detta sammanhang understryka vikten av att ett kvalitetssäkringssystem tydligt driver på kvalitetsutveckling av samverkan med omgivande samhälle. Vinnova menar därför att utöver att inkludera samverkan och nyttiggörande i bedömningsgrunderna för granskning av lärosätenas kvalitetssäkring av forskning så bör samverkan och nyttiggörande vara återkommande teman i de tematiska utvärderingar som UKÄ föreslår ska användas för att komplettera av kvalitetssäkring av forskning och utbildning.

Tematiska utvärderingar av samverkan är ett verkningsfullt sätt att uppmärksamma och stärka incitamenten för att utveckla strategier och processer för samverkan i forskning och utbildning. En väl utvecklad samverkan är viktig för ökad relevans och kvalitet i forskning och utbildning och därmed centralt för lärosätenas konkurrens- och attraktionskraft. I detta sammanhang bidrar Vinnova gärna med kunskap, kompetens och erfarenheter från vårt arbete med att värdera samverkan.

Avslutningsvis vill Vinnova framhålla betydelsen av att ett väl utvecklat nationellt system för kvalitetssäkring av lärosätenas verksamhet behöver kompletteras med väl utvecklade utvärderings- och ersättningsmodeller. Det är viktigt att utfallen av granskningar av kvalitetssystem och utvärderingar stärker incitamenten för lärosätena att driva på kvalitetsutvecklingen av verksamheten. I den utredning som nu pågår angående en modell för styrning av universitet och högskolor föreslås överenskommelser mellan regering och lärosäten vara en central del. Syftet är att åstadkomma en sammanhållen och långsiktig målstyrning och resultatuppföljning som baseras på en dialog mellan regeringen och respektive lärosäte. I sådana överenskommelser bör

Datum
2018-06-27

Diariernr
2018-02345

Ert regnr
111-331-17

resultat från granskningar av kvalitetssystem såväl som utvärderingar utgöra underlag som bör vägas in medelsfördelningen till utbildning och forskning.

I detta ärende har tf. generaldirektör Leif Callenholm beslutat. Maria Landgren har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningsdirektörerna Joakim Appelqvist och Göran Marklund deltagit.

Leif Callenholm